

Marija Novak (1945. – 2015.)

Marija Novak rođena je 1945. godine u Donjoj Dubravi, u Međimurju. Nakon osnovne škole u Donjoj Dubravi i Kotoribi, upisala je Gimnaziju u Čakovcu. Školovanje je nastavila na Pedagoškoj akademiji u Čakovcu na studiju hrvatskog jezika i razredne nastave, koju je završila 1967. godine. Uskoro seli u Zagreb gdje u Osnovnoj školi doktora Vinka Žganca radi sve do mirovine.

Život Marije Novak bio je prožet folklorom i etnologijom. Kao sudionica jedne od ljetnih škola folkloru učila je plesati u paru s Ivanom Ivančanom mlađim: “On je došao s ocem da bi bio na moru dva tjedna dok su trajali tečajevi. Jednom smo išli u dvoranu na učenje novog plesa kad smo vidjeli da on (Ivan Ivančan mlađi) ide na plažu sam. A mi smo znali da je on sin Ivana Ivančana! Tada sam ga ja zvala da ide s nama plesati, da ne bude sam na plaži. Rekao je da ne ide jer ne zna plesati. Ali smo ga svejedno nagovorili i on je umjesto na plažu otišao s nama na ples. I stvarno nije znao plesati, ali nisam ni ja pa smo zajedno učili. U jednom je trenutku u tu dvoranu ušao njegov otac i kad je vidio da i on s nama uči plesati samo se primio za glavu i izašao iz dvorane”, uz smijeh mi je u prosincu 2009. godine prepričavala Marija prve plesne korake današnjeg umjetničkog voditelja *Lada*.

O folkloru se u njenoj kući oduvijek govorilo i to je samo povećalo njeno zanimanje za folklor. Posredstvom oca Marija upoznaje mnoge stručnjake, poput Vinka Žganca, Tvrtka Čubelića i Ivana Ivančana starijeg. Njezin su interes pobuđivale *stare folklorne pojave* – narodni plesovi i svi običaji koji su se nametnuli sami od sebe (pisanice, odjeća kraljica Ljelja, bistričko kumstvo). Svojim referatima prijavljivala se za sudjelovanje na Kongresu Saveza udruženja folklorista Jugoslavije na kojemu je sudjelovala čak jedanaest puta.

“Dok radiš, želiš čuti i razmijeniti mišljenje o nekom problemu. Za baviti se tim poslom nije dovoljna samo kreativnost, talent za istraživanje, upornost i inteligencija potrebno je imati gene ili žicu za to. Ako imaš interesa za nešto – čitaš, razvijaš se, dođeš u takvo društvo, daš zadnje novce za knjigu”, opisivala je Marija u istom razgovoru način svojega rada. Kruna toga rada je knjiga *Tragovi hrvatske mitologije* u kojoj se bavila tezom isprepletenosti slavenske (hrvatske) mitologije s kršćanskom vjerom i kao takva ostala u narodu do danas. Njena istraživanja samo su načela temu zajedničke praslavenske kulture; zasigurno bi daljnja istraživanja otkrila još dublju i rasprostranjeniju povezanost predaje na tlu Međimurja i praslavenskih vjerovanja. Knjigu, koja je objavljena u nakladi Instituta za etnologiju i folkloristiku 2007. godine, recenzirali su dr. sc. Vesna Čulinović-Konstantinović, prof. dr. sc. pater Vladimir Horvat i akademik Radoslav Katičić.

Marija Novak bila je aktivna i u etnološkim institucijama Jugoslavije, a kasnije Hrvatske. Aktivno je sudjelovala u organizaciji rada Zavičajnog kluba Međimuraca, koji je djelovao u Zagrebu do prije nekoliko godina. Preminula je 18. siječnja 2015., a sahranjena je u Donjoj Dubravi u rodnom Međimurju 22. siječnja 2015. godine.